

NOOR01

Nederlandsche Landschappen

Nederlandsche Landschappen. Aardrijkskundige wandplaten van Nederland. Door R. Schuiling en J.M. de Feyter. P. Noordhoff – Groningen. (1926)

32 pagina's met 32 platen om op te plakken.

Prijs: f 1,25

Dit album behandelt 32 Nederlandse landschappen die van 1912 – 1928 door Noordhoff zijn uitgegeven als aardrijkskundige wandplaten voor gebruik in de klas. De reeks begon in 1912 met 4 platen en 6 in 1913, daarna werden de uitgaven onregelmatig. Het album bevat reproducties van de 32 wandplaten op briefkaartformaat. Hiervan zijn door Noordhoff ook prentbriefkaarten uitgegeven. De originele platen zijn geen kaarten maar dunne "kunstdrukken". Mogelijk was dit boek geen verzamelalbum, maar is het compleet met de platen uitgegeven als boekhandelsuitgave.

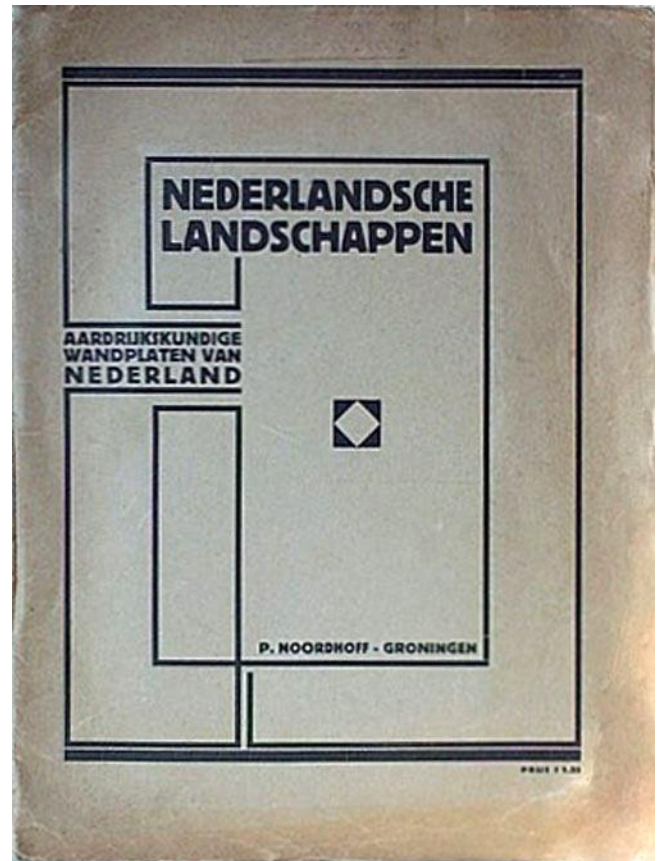
Kenmerken

Dun album van groot kwartoformaat (24,5 x 32,5 cm) met 16 ongenummerde bladen die met een koord in de rug in een dunne gladde kaft gebonden zijn. Op de binnenkant van de omslag voor staat de lijst van alle platen en achter een prijslijst en recensies.

Op de bladen is er op de linkerpagina ruimte om twee platen op te plakken en staan op de rechterpagina de bijbehorende beknopte beschrijvingen, en op de voorste en de laatste pagina is er 1 plaat met de tekst eronder. De lithoplatten op het oude briefkaartformaat van 14 x 9 cm zijn gedrukt op dun kunstdrukpapier. Er is buiten de afbeelding geen enkele bedrukking van de platen. Ze zijn dus ook niet genummerd. Op de prentbriefkaarten is achterop wel de titel en de naam van de schilder vermeld.

Inhoud

De platen zijn reproducties van landschapsschilderijen van vijftien schilders, waarvan er nu nog enkele bekend zijn, zoals Willem Wenckebach, Piet van der Hem en Jan Sluïters, en de "industrieschilder" Herman Heyenbrock. De beschrijvingen bij de platen zijn beknopt, van 13 tot 23 regels. De auteur R. Schuiling, die samen met Heimans en later met Jac. P. Thijsse de begeleidende boekjes bij de wandplaten heeft geschreven, is bij deze teksten bijgestaan door de schrijver van schoolleesboeken J.M. de Feijter, die op alle pagina's foutief de Feyter genoemd wordt. Ook Sluïters en Heijenbrock worden meerdere malen foutief gespeld.

"Beeklandschap bij Winterswijk naar een schilderij van Jan Sluïters"
(verkleind)

.... Maar nu is het Juni en de wateraanvoer sterk aan het minderen. Het weeke hout langs de randen is in de volle fleur en terecht heeft Jan Sluïters, die het doek schilderde, de weelderige brembosschen langs beide oevers doen opvlammen

28 tekstboekjes

Bij de 32 wandplaten van 115 x 85 cm (gedrukt door Steendrukkerij Senefelder in Amsterdam) werden 28 "handleidingen" voor de leerkracht uitgegeven, 24 van 1 plaat en 4 van 2 platen. De boeken van kwartoformaat met elk ca. 20 pagina's tekst met landkaarten en platen op kunstdrukpapier zijn aanvankelijk geschreven door Eli Heimans en R. Schuiling. Na zijn dood werd Heimans opgevolgd door Jac. P. Thijsse. De prijs was f. 0,50 bij aanschaf bij de schoolplaat, of f. 0,60 los, als gevolg van de papierschaarste in 1919 verhoogd tot f. 1,00.

De platen verschenen in series van 4, 1 serie in 1912, 2 series in 1913, 1 serie in 1914, 2 series in 1915 en nog 1 in 1916. Daarna stopte de uitgifte als gevolg van de oorlog. Pas in 1926 werd de uitgifte hervat met de laatste 4.

De boekjes zijn onregelmatig verschenen, vaak tegelijk met de platen maar ook wel (veel) later als gevolg van de dood van Heimans in 1914 en vervolgens t.g.v. de oorlog. De platen en de boekjes zijn diverse malen herdrukt tot aan 1968 toe. Hieronder zijn alle titels vermeld met de jaartallen voor zover bekend.

Titel, schilder en jaar van uitgifte:

1. Landschap bij een eschdorp (Annen, Drente), A.H. Gouwe, 1912.
2. Duinlandschap bij Schoorl, L.W.R. Wenckebach, 1912.
3. De Boompjes in Rotterdam, Aug. W. van Voorden, 1912.
4. Veenplas, Bern. A. van Beek, 1912.
5. Aan de Westerschelde, Wm. J. Schütz, 1913.
6. Stadsgezicht [Amsterdam] P. v.d. Hem, en 7. Zuiderzeevaart op het Pampus, Hobbe Smith, 1913.
8. Aan den Haarlemmermeer, Bern. A. van Beek, 1913.
9. Heuvellandschap [Zuid-Limburg - Epen], G. Westermann, 1913.
10. Vóór Dordrecht, Aug. W. van Voorden, en 11. Weidelandschap bij Schiedam, H.J. Wolter, 1913.
12. De Drentsche Heide, A.H. Gouwe, 1913.
13. De Maas in Limburg, D. Wiggers, 1914. (handleiding met Thijsse in 1915)
14. Vlieland en het Vlie, F. Hart Nibbrig, 1914. (idem)
15. Een Terp in het noorden van Friesland, F. Hart Nibbrig, 1914. (idem)
16. Bloembollenvelden bij Lisse, A.L. Koster, 1914. (idem)
17. Vervening te Emmer-Compascuum, H. Heyenbrock, 1915. (handleiding in 1918)
18. Het Merwede-Kanaal, H.J. Wolter, 1915. (met handleiding)
19. Gezicht op den Rijn bij Wageningen, D. Wiggers, en 20. Kersenboomgaard in de Betuwe, J. Sluyters, idem.
21. Zoutelande, F. Hart Nibbrig, 1915. (handleiding in 1921)
22. Aan het strand, L.W.R. Wenckebach, en 24. De Noordzee, Hobbe Smith, 1915. (idem)
23. Zandverstuiving, A.H. Gouwe, 1915. (idem)
25. Kolenmijn "Oranje Nassau I", H. Heijenbrock, 1916. (handleiding 1919)
26. Zuid Oost rand van de Veluwe: den Zijpenberg, H.J. Wolter, 1916. (idem)
27. Landbouw aan de noordkust van Groningen [De Noordpolder], H.J. Wolter, 1916. (idem)
28. De fabrieksstad Enschede, H. Heyenbrock, 1916.
29. Beeklandschap bij Winterswijk, Jan Sluyters, 1926
30. De Sint Pietersberg, Louis Bron, 1926.
31. Ven bij Oisterwijk, H.J. Wolter, 1926.
32. Het Westland [Groenteveiling te Loosduinen], P. v.d. Hem, 1926.

In 1934 werden nog 5 nieuwe platen uitgebracht, met daarbij reclamedrukken op A5 formaat:

33. Kathedrale basiliek van St. Jan te 's-Hertogenbosch, Frans Slager.
34. De groote sluis te IJmuiden, H.J. Wolter.
35. Het Koninklijk Paleis te Amsterdam, H.J. Wolter.
36. Het stadhuis te Middelburg, H.J. Wolter.
37. De Dom te Utrecht, R.S. Bakels.

In 2006 is bij Wolters-Noordhoff Atlasproducties een grote platenatlas verschenen (26 x 35 cm):

"Verdwenen Nederland: Nederland in oude schoolwandplaten." Door Henk Donders en Gemmeke van Kempen. ISBN 90-01-12234-5, 223 p.

